

מגיד דבריו ליעקב - פרשת ויקרא

מעלת הקרבנות / החסד הגדול בחורבן הבית / תפלה על הגאולה / מעלת אמירת פרשת הקרבנות ופרשת פיטום הקטורת / תפלה בכוונה וביהתפשטות הגשמיית'

החסרון וההעדר הגדול אחרי חורבן בית המקדש

בעזרת ה' יתברך, נראה היום לדבר בענייני הפרשה וענייני הזמן. מתחילים חומש ויקרא, פרשת השבוע פרשת ויקרא, ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה', מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם' (ויקרא א-ב). ואחר כך התורה מבארת בהרחבה את כל סוגי הקרבנות, קרבן עולה¹, וכו'. וצריכים אנחנו להבין ולהתבונן מהו הענין של הקרבנות, ועל ידי זה נוכל להבין גם את מה שהפסדנו, את ה'העדר' הנורא וה'חסרון' העצום, במה שעדיין לא זכינו שנבנה בית המקדש, ואין לנו אפשרות להקריב קרבנות.

הקרבן מקרב את האדם לבוראו אחרי שהתרחק ממנו על ידי החטא

תחילה צריך להבין מה פירוש המילה 'קרבן', מאיזה לשון זה מושאל? לימד אותנו הרמב"ם (ויקרא א סוף פסוק ט), וכך מבואר בספרים הקדושים (ע' קיצור כוונות להמח"ל בתחילתו, מהר"ל נתיב התשובה פ"א עמוד יט, גור אריה שמות כא ג, גבורות ה' פ"ח, נתיב העבודה פ"א, גור אריה במדבר כח יא, מהר"ל שבועות ט). - 'קרבן' מלשון 'קירוב', לקרב את מי שהתרחק. אדם שהתרחק מבוראו על ידי חטא² - יתקרב על ידי ה'קרבן', על ידי ה'כפרה'³ של ה'קרבן'. ואין לך דבר טוב כמו הקירוב לבורא יתברך. ואין לך דבר רע מסוכן גרוע ואיום כמו ריחוק מהבורא יתברך. 'כי הנה רחוקי יאבדו' (תהילים עג כז). כשאדם רחוק מהבורא יתברך הוא אבוד לגמרי (רח"ל). להתבונן מה שכתוב כאן. זה נורא למתבונן. אדם שהוא רחוק מה' יתברך, אין לך רע וצרה גדולה מזו, וכשאדם קרוב לקב"ה - אין לך טובה גדולה מזו. וכמו שדוד המלך ע"ה אמר 'ואני קרבת אלהים לי טוב' (תהילים עג כח). 'יכול זולת זה שיחשבוהו בני האדם לטוב, אינו אלא הבל ושוא נתעה', כלשון הרמב"ם ב'מסילת ישרים' (פ"א). הטוב ביותר גדול שיכול להיות, זה קרבת השי"ת. אם תשאל בני אדם: 'מה נקרא 'טוב'? מה זה ה'טוב'?', יתארו לפניך כל מיני תיאורים של 'טוב', (כל אחד לפי דמיונותיו וחלומותיו), מלמד אותנו ה'מסילת ישרים': הכל הבל הבלים. 'ואני קרבת אלהים לי טוב', זה ה'טוב' האמיתי, השאר הם הבל⁴. [א"ה: וראה במה שהרחיב בזה רבינו שליט"א בקונטרס מגיד דבריו ליעקב חלק יד (פרשת

¹ שכולו כליל לה' יתברך, אין לך רצוי כמו הקרבן עולה שכולו כליל (תנחומא פר' צו ס"י ג). 'אם עולה קרבנו מן הבקר, זכר תמים יקריבנו' (ויקרא א ג).

² 'חטא' מלשון 'חסרון' (זה פירוש המילה 'חטא'), כמו שהפסוק אומר בספר מלכים (א' א כא), בת שבע אמרה לו לדוד המלך ע"ה, שאם אדונייה יקח את המלכות ולא שלמה כפי שהבטחת, 'והייתי אני ובני חטאים', חטאים מלשון חסרים (רש"י ומצודות ציון מלכים שם, וע"ע רש"י בראשית לא לט), חסרים את המלכות שהבטחת לנו. 'חטא' משמש 'חוצץ' חומה ו'פרגוד' ומסך מבדיל בין האדם לבין בוראו רח"ל (ישעיה נט ב, וע' מהר"ל נתיב התשובה פ"א עמוד יח, דרך החיים פ"א מי"ז, נתיב הצדקה פ"ו ופ"ז, נתיב הייסורים פ"א, נצח ישראל פ"ה, אור חדש דף סה ע"א, באר הגולה באר ד, גור אריה שמות יג, גור אריה במדבר כח יא).

³ **ביאור המילה 'כפרה'**
פירוש המילה 'כפרה', כמו שמפרש רש"י בכמה מקומות, זה לשון 'קינוח' לשון 'ניקוי' (רש"י בראשית לב, כא. רש"י עזרא א י. דברי הימים א כח יז, ישעיהו כח יח), [ולשון 'ריצוי ופיוס', (רש"י דברים לב מג)], כמו שאדם מקנח את ידיו ב'מפה' או ב'מגבת', כך ה'קרבן' משמש לקינוח ה'חטא'. להעביר ולנקות אותו לגמרי מכל וכל.

⁴ **'בתי כנסיות ובתי מדרשות פרסם הצדיקים ומאסר הרשעים'**
וזה סימן ובחינה לאדם. בעל חרדים ב'פרקי המוסר' שלו בסוף ספרו (מצות התשובה פ"ה אות א), מביא, ש'בית המדרש' ו'בית הכנסת', (העיקר שיהיה בית ה' ומקום ה'), זה הבוחן של האדם, כיון שהוא משמש כ'פרסם' ו'בוטות' לצדיקים. מי שהוא 'צדיק' באמת, הוא מרגיש טוב מאד בהיותו בבית ה'. הוא מאושר ושמח. הוא לומד תורה, הוא שומע שיעור, הוא 'נהנה מזיו השכינה'. אם התפלה ארוכה עוד כמה דקות, הוא לא יסכול אחרי התפלה את השי"ן ויאמר לו 'טרחא דציבורא'.. אדרבא כל רגע ורגע שנמצא טוב לו. כ'בוטות', אדם ייתאר לעצמו מה זה 'בוטות', גן נפלא עם 'מזרקות מים', ו'פרחים רחניים וכו', ממש מעין 'עולם הבא', אדם יושב ונהנה,

יתרו תשע"ט, עמוד יג) בביאור עונש נחש הקדמוני שיהיה מרוחק מהשי"ת. ע"ש.

'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים'

הגמרא (יבמות צ סע"א) אומרת שאפילו באכילה של הקרבן, הכהנים אוכלים - ובעלים מתכפרים. על ידי ה'אכילה' שהכהנים אוכלים את בשר הקרבנות זה עצמו משמש כ'כפרה'. כי זה אכילה של קדושה. ונעדרנו מכל זה.

יביא קרבן ויתכפר לו

רבותינו ז"ל במדרש פסיקתא (והובא בילקוט שמעוני יחזקאל פרק יח רמז שנת, וע"ע ירושלמי מכות פ"ב ה"ו) אמרו, שאלו, מה דינו של אדם שחטא? נבואה אמרה, ימות. אדם שחטא, אדם שמרד במלכו, שזרק אבן על מלכו (ע' תומר דבורה פ"א, נפש החיים ש"א), אין לו תקנה, הוא אבוד. התורה אמרה יביא קרבן ויתכפר לו. והקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו.

החסד הגדול שניתן לכפר על ידי ה'קרבנות'

מחסדי השי"ת היותר גדולים ונפלאים שנתן את התיקון של 'קרבן' לאדם, שאפילו עשה מה שעשה, 'שגג' 'שכח' 'לא התבונן', 'חילל שבת', זה חטא איום ונורא, וגם ב'שוגג' זה עוון איום ונורא, אבל זה לא חמור כל כך כ'מזיד', מה התקנה שלו? יביא קרבן 'חטאת'. זה חסד גדול שהקרבן הזה מועיל לו לכפר לו ולתקן את החטאים לו. כיון ש'חסד ה' מלאה הארץ' (תהילים לג ה), הקב"ה ית"ש במידת טובו ובמידת חסדיו היא לאין שיעור, בכל פינה וזוית, אלא שלא מתבוננים בזה, עינו של האדם טחה מלראות את כל זה, אבל המתבונן יראה ש'חסד ה' מלאה הארץ', וחפץ חסד הוא, ומנהג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים, יראה שבאמת כולו מוקף חסדים 'מכף רגל ועד ראש'.

'תורה תחילתה חסד וסופה חסד'

אמרו רבותינו (סוטה יד. וילקוט שמעוני תהילים פרק כה רמז תשב) 'תורה תחילתה חסד וסופה חסד'. תחילתה חסד, עצם הבריאה של אדם הראשון, זה חסד שאין כדוגמתו. ואחרי שחטאו מה שחטאו⁵, נאמר 'יעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם' (בראשית ג כא), אומר רבינו בחיי ז"ל (בראשית שם), אתה המענין תתבונן ותראה, אחרי מה שעשו וחטאו⁶, כביכול מה שאין הפה יכול לדבר, הקב"ה ית"ש הוא עצמו היה זה ש'תפר' להם את המלבוש לאדם וחווה. ומה היה חסר אילו נאמר שהמלאך גבריאל היה תופר להם את הבגדים? (כל אחד מאיתנו היה שמח אם גבריאל

כל כך טוב ויפה, ריח ערב יש שם, נפלא עד למאד, וכמה שישאר רוצה עוד ועוד, רוצה לשבת שם ימים ולילות ולא לצאת, כך זה משמש בית ה' לצדיק, טוב לו, כל רגע ורגע הוא יושב ונהנה ומתענג, וכשצריכים לצאת - קשה לו. ולהיפך, אותו המקום בדיוק, בית ה' הוא מאסר למי שאינו צדיק. מרגיש שם ב'בית הסוהר', כל רגע ורגע שעובר עליו קשה עליו כ'קריעת ים סוף'.. (הוא מרגיש שהוא כולו 'נשרף', עד שהוא מחפש את העשן'.. 'מתי יבוא רבי חנינא בן עקשיא ויגאל אותי? !..', זה המשאלה שלו..). קשה לו. כי הוא לא מבין את הערך של בית ה'. 'ואני קרבת אלהים לי טוב' (תהילים עג כח). זה ה'טוב' האמיתי, בית ה'.

מי שיראה בספרים כמה הייתה ההפלגה של רבותינו בדבר הזה, שכחו מכל דבר אחר (ממש), רק בשביל לשבת בבית ה'. כי כך הוא קרוב לבוראו. קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא (על פי זוה"ק ח"ג דע"ג ע"א). ועל ידי 'תורה' קרובים לבורא יתברך. זה 'בחינה' לאדם. שאדם יבדוק ויראה אם כשהוא הולך לבית ה' הוא הולך ב'שמחה' וב'ששון' וב'טוב לב', או שצריך 'לכוף עליו הר כגיגית', למשוך אותו, לפתות אותו, (מר כדאית ליה ומר כדאית ליה).. עד שיבוא. זה הבחינה. אדם יבחן את עצמו וידע לפי זה איך לעבוד ולעמול.

⁵ הקלקול של חטא אדם הראשון, חמשת אלפים שנה ויותר חלפו מחטא אדם הראשון ועד היום, ועדיין אנחנו סובלים, כל מיני ייסורים וצרות, וגזירות מיתה לא בטלה. רואים מה זה חטא אחד, שאיבד תורה וטובה הרבה. שאדם יתבונן וילמד מכאן חומר הענין. וכמה קשה ונורא עון אחד ! !

⁶ אחרי שהקב"ה נתן לאדם הראשון הכל, עד שהיה כ'מלאך', ואם היה מונע את עצמו מן החטא עוד ששתיים (ע' סנהדרין לח:) כבר היה העולם מגיע לתיקון, ולא היה את כל הצרות הללו. אבל אחרי זמן קצר הוא לא החזיק מעמד ונכשל בנסיון, וקלקל את כל הבריאה, הרס את הכל בכל מכל כל, וזה הרס ה'גשמי', אין צריך לומר עולמות רוחניים כמה שנהרסו ונאבדו אין לשער, תקצר היריעה. (ע' נפש החיים ש"א ועוד).

היה תופר לו חליפה... היה שמח וטוב לב). אבל כאן **הקב"ה** ית"ש, הוא ולא אחר, בכבודו ובעצמו ית"ש הלביש אותם. ללמדך שלמרות מה שקרה, לא זו מלחבבן. עדיין האהבה והחסד עם אדם הראשון.

חסדיו של הבורא יתברך

ב'חטא העגל', מבואר בחז"ל (הובאו בהערה ז') שחטא העגל היה באותה בחינה של חטא אדם הראשון, אותו דבר בדיקו'. ולכן נמשכה הלאה גזירת המיתה. ובאותו ענין הקב"ה אומר, 'הנני ממטיר להם לחם מן השמים' (שמות טז ד). אני ולא אחר. כי לא זו מלחבבן. עדיין הקב"ה אהבתו איתנו נמשכת למרות שחטאו מה שחטאו, וקלקלו מה שקלקלו, אבל 'חסד ה' על יראיו' (ע"פ תהילים קג יז). לא זו מלחבבן. צריכים להתבונן בזה, כדי להבין כמה האדם מחוייב בהכרת טובה לבורא יתברך, ומחוסר התבוננות לא מכירים טובה.

החסד הגדול של הקרבן שמגיע תמורת האדם

אחד הדברים הגדולים שעליהם צריך האדם להודות לבורא יתברך, זה ה'קרבן', שנתנו לאדם 'היכי תמצא' להתכפר לו, על ידי שיקריב קרבן. הרמב"ן ע"ה (ויקרא א ט) מביא - (ומצוה לראות את דבריו בפנים) - כי מה שעושים בקרבן, מעיקר הדין היו צריכים לעשות זאת באדם עצמו. אדם שעבר על צווי המלך, מגיע לו על כך 'שחיטה'. ואחר כך 'קבלת הדם' ו'שחיטה' ו'זריקה' ו'שריפה', הכל היה צריך להיעשות באדם שחטא, אבל מחסדי הבורא יתברך שציווה על האדם שיביא קרבן ויתכפר לו בזה.

יסוד המצוה של ה'קרבן' ההתבוננות שהוא בא בעד האדם

וזה עיקר העיקרים, שיעשה את המצוה של ה'קרבן' בהתבוננות. זה לא סתם שאדם 'חטא' הוא מביא 'קרבן' ובוה העוון מתכפר לו. צריך התבוננות. שלא יהיה 'מעשים בעלמא' שאדם עושה ולא מתבונן במה שעושה. 'זבח רשעים תועבה' (משלי כא כז). זבחי כסילים (קהלת ד יז, וע' ברכות כג). אדם צריך להבין מה התכלית של הקרבן שהוא מביא. מה שהיה צורך להתרחש איתו - עושים עם הקרבן. אחד שחוטא נגד הבורא יתברך, זה מורד במלכות שאין כדוגמתו (ע' תומר דבורה פ"א, נפש החיים ש"א ועוד), אבל הקב"ה ברחמיו, נתן לו 'תיקון', 'קרבן' שיבוא במקומך. אבל צריך שיבין מה התכלית ומה המבוקש⁷. זה הענין של 'תשובה' ו'חרטה' ו'עזיבת החטא'. לא שרק יביא 'עופות' ויעשה 'כפרות' (גם אם יביא 'לול תרנגולים' שלם, זה לא יעזור). ה'כפרה' באה אחרי שיש חרטה ועזיבת החטא. [א"ה: וראה עוד במה שהביא רבינו שליט"א בקונטרס מגיד דבריו ליעקב ח"ט (פרשת ויחי תשע"ט, עמוד יא) מהבן איש חי זצ"ל, ועיין עוד שם בהרחבה]. וזה כלל גדול בתורה: הרבה פעמים אדם נתפס לדבר ה'חיצוני' וקל לו להאחז בדבר הזה. וצריך התבוננות יתירה לראות שלא נכשלים בזה. להבין את עומק יסוד וטעם הדבר האמיתי.

הפסד לכל העולם כולו

ואת כל זה הפסדנו, שעדיין לא זכינו שנבנה בית המקדש. וזה לא רק הפסד שלנו, זה הפסד לכל העולם כולו. במדרש ויקרא רבה (פר' א ס"א א) בפרשת השבוע: **"אמר רבי יהושע בן לוי, אילו היו אומות העולם יודעים, מה אהל מועד יפה להן"**, כמה טובה וברכה מביא ומשפיע להם ה'משכן', 'בית

המקדש', לא די שלא היו מחריבין אותו, (חלילה, לא היה עולה על הלב כדבר הזה), אלא **"היו מקפיץ אותו אהליות וקסטריות"**, היו שולחים לגיונות להקיף ולסובב אותו. כל אומה ואומה הייתה שולחת 'גדוד' שישמש כנציג שלה ויקיף את 'בית המקדש', שזה סימן לכבוד ולתפארת. ואנחנו נעדרנו מכל טוב.

ככל שהאדם בר דעת יותר - הוא מבין גודל ההפסד והחסרון

לפעמים מרוב קטנותינו אנחנו לא תופסים את גודל ההפסד והחסרון בחורבן בית המקדש. יש הרבה דברים גדולים, שאדם מחמת דעתו הקטנה לא תופס את חומר הענין, ומי שיותר בר דעת ומי שיותר מבין - הוא תופס את הדבר ובוכה ומצטער על זה. והקדמונים הביאו על זה משל, אם חלילה קורה איזה אסון, אשה אחת מתה, אמא שהשאירה כמה תינוקות אחריה, התינוקות רואים את האמא שלהם מתה ומוטלת לפנייהם, אבל הם לא תופסים מה קרה כאן, הם לא מבינים את גודל ההעדר הכאב והצער, התינוק עדיין הוא יכול לשחק במשחקים שלו, ב'גולות' שלו, לצעוק ולשמוח. ואם מישוה יקח לו את המשחק שלו, על זה הוא יבכה. הוא רואה כולם בוכים והוא לא מבין על מה. הוא בשלו - והם בשלהם. הוא לא מבין, כי דעתו קטנה מלעכל את גודל ההפסד וגודל ההעדר והחורבן שאמו נפטרה. במשך השנים כאשר הוא יגדל ויעלה במעלה ובהשגה, אז הוא ירגיש את גודל הכאב וההפסד. אותו דבר לגבי חורבן בית המקדש⁹.

מעולם לא לן אדם בירושלים ועוון בידו

אמר רבותינו (במדבר רבה פר' כא ס"א כא): 'לעולם לא לן אדם עם חטא בירושלים', תמיד של שחר בבוקר מכפר על כל חטאים שנעשו בלילה, ותמיד של 'בין הערבים' (מה שהקריבו לעת מנחה) היה מכפר על העוונות שנכשלו במשך היום. אדם ידע איזה הפסד עצום הפסדנו.

מעלת קרבן התמיד

הגמרא במסכת בבא קמא (פב:) מספרת (והמעשה ידוע לא נאריך בזה) כי בשעת החורבן, היו מלחמות בין שני אחים 'הורקנוס' ו'אריסטובולוס', אלה מבפנים ואלה מבחוץ, היה מצור על ירושלים, ולא היה קרבנות, היו ממלאים סל מלא מטבעות ודינרי זהב ומורידים להם בחבל, והם היו כנגד זה מעלים להם כבש אחד בשביל שיוכלו להמשיך הלאה להקריב את התמידין כסדרן. סוף סוף שני המחנות יהודים, והם הבינו שצריך להקריב 'קרבן התמיד'. לכן בכל יום יש 'הפסקת אש', 'הפוגה', מורידים שק של כסף ושל דינרים, בשביל להקריב את התמידין. צריכים להמשיך 'כמתכונתו'. אמר להם אותו אחד רשע, 'כל זמן שהם מקריבים תמידים, לא תצילחו כנגדם!'. ובאמת במקום הכבש הם העלו 'חזיר', וכשנעץ ציפורניו בחומה, הזדעזעה ארץ ישראל ארבעה מאות פרסה על ארבע מאות פרסה¹⁰.

'על העבודה'

התנא במסכת אבות (פ"א מ"ב) אומר: 'על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים'. מה זה 'עבודה'? אומר רבינו עובדיה מברטנורא (שם) בשם רבותינו (תענית כז:), עבודה - עבודת הקרבנות. זה ה'עמוד', ה'מעמיד' של העולם¹¹.

⁹ בשנת תשכ"ז, אחרי המלחמה הגדולה, ברוך ה' זכינו שיכולנו לבוא ולהכנס לעיר העתיקה ואפשר לבוא ולהתפלל ב'כותל המערבי', שמעולם לא זזה שכינה ממנו (שמות רבה פר' ב ס"ב ב), הייתי באיזה בית אחד, (כאן בירושלים), ושמעתי אותם מדברים ודנים: 'אחרי שהכותל המערבי בדינו, האם השנה הזו יצומו בתשעה באב או לא, שהרי יש כבר כותל מערבי...'. פלא והפלא מה עם שאר הכתלים האחרים? מה עם 'כותל מזרחי' ו'דרומי' 'צפוני'?! אדם לא חושב על זה. שמח במה שזוכה לבוא ולהתפלל ב'כותל המערבי'. וכי זה בית המקדש? וכי זה מקום הקרבת הקרנות שמקרב את האדם לבוראו?!

¹⁰ בתפלת שחרית בבוקר, יש נוסח של תפלה שתיקנו לנו רבותינו לפני אמירת הקרבנות להתפלל ולבקש: 'יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי, שתרחם עלינו ותמחול לנו את כל חטאותינו ותכפר לנו את כל עוונותינו, ותמחול ותסלח לכל פשענו, ושתבנה בית המקדש במהרה בימינו, ונקריב לפניך קרבן התמיד'. זה הבקשה שמבקשים, על 'קרבן התמיד' שיכפר בעדנו. וכל זה נאמר לנו בעונותינו הרבים.

¹¹ **האם התפלה של האדם יכולה להיות 'מעמיד' או חלילה..**

⁷ **חטא עץ הדעת - חטא העגל**

'אני אמרתי אלהים אתם' (תהילים פב ו), חשבתי שאתם תהיו כמו שרי מעלה, מלאכי אלקים, 'אכן כאדם תמותון' (תהילים פב ז), דרשו רבותינו (במדבר רבה פר' טז ס"א כד, הובא ברש"י תהילים שם) כאדם, כאדם הראשון שחבלתם במעשיכם כמוהו. אותו דבר, מה שעשה אדם הראשון, אתם עשיתם. הרי העונש הזה של המיתה בטל במעמד הר סיני. 'חיות על הלחות' (שמות לב טז), חרות דרשו רבותינו (שמות רבה פר' מא ס"ז) 'חירות', חירות ממלאך המוות ומשיעבוד מלכויות. כאשר כלל ישראל עמדו במעמד הר סיני פסקה זוהמתו, פסקה זוהמת נחש הקדמוני (שבת קמו רע"א). וחזרו למצב של אדם הראשון קודם החטא. אבל כאשר כלל ישראל חטא ב'חטא העגל', חזרו ופגמו בזה. אותה בחינה של קלקול שהייתה אצל אדם הראשון ב'עץ הדעת' חטאו בה ישראל ב'חטא העגל'. (וסימנך 'ערב רב' בגימטריא 'עץ הדעת'. תעשו חשבון ותראו).

⁸ **הטעם והסיבה ל'כפרות' בערב יום כיפור**

והמפרשים ביארו שזה הענין של הקרבנות בערב יום הכיפורים שלוקחים עוף ומסובבים סביב הראש, ואחר כך שוחטים אותו (ע' טוש"ע או"ח ס"י תרה), ואדם שמח 'כמה אני נקי ומצוחצח', (מה הראיה? שהרי העוף לבן...). מה הביאור בזה? אלא הכוונה מה שעושים ב'עוף' היו צריכים לעשות באדם. צריך להתבונן בזה.

תפלה על הגאולה

כאשר אדם בא להתפלל, שלא ישכח מה שמבקשים ממנו להתפלל. לדעת על מה להתפלל ועל מה לבקש. צריך להתפלל על הגאולה. עומדים אנו בערב ניסן¹², חודש ניסן הוא זמן הגאולה, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל (ר"ה יא רע"א). וצריכים להתפלל על הגאולה, על בית המקדש, על קרבנות¹³. אנחנו חייבים את זה. וזה הזמן לבקש על הדברים הללו.

אדם בא ליכולת המערבי, מתפלל רק על צרכיו שלו, ריבון העולמים, תקשיב לי, אני צריך כך וכך, אני צריך פרנסה¹⁴, ובריאות, ועושר, והצלחה, מפרט את כל הבקשות שלו. את כל מה שהוא צריך. אבל תתבונן: האם מה שאתה צריך לעשות לכבוד הבורא יתברך אתה יודע? ! את זה האדם שוכח. רק את מה שהוא צריך הוא זוכר. וצריך לעורר ולהתבונן בזה. להבין את גדול ההפסד שנחסרנו במה שאין לנו את הקרבנות.

גדולת מעלת אמירת 'פרשת הקרבנות' ופרשת 'פיטום הקטורת'

רבינו הפלא יועץ (ערך קרבנות) מדבר על הענין הזה של מעלת הקרבנות ותועלתם, **"ידוע כמה מאמרי רבותינו ז"ל שאמרו (ע' ויק"ר פר' ז סי' ג) שקריאת הקרבנות חשוב מאד לפני המקום"** ברוך הוא, זה דבר יקר מאד, **"ומעלה עליהם כאלו נבנה מקדש בימיהם, וכאלו הקריבו כל הקרבנות"**. כשאדם יושב ועוסק ולומד את הפרשיות של הקרבנות, לומד את זה בהבנה, מעלה עליו הכתוב כאילו נבנה בית המקדש בימיו והקריב את כל הקרבנות. כמה שמחה צריך להיות לאדם על זה. **"וכן בזה הקדוש (ח"ב דר"ח ע"ב) הפליגו מאד בשבח המגיע ללומד סדר מעשה הקרבנות וסדר פיטום הקטרת, עד שאמרו, דאלו הוו ידעי עלמא"**, שאילו היו יודעים העולם, **"כמה עלאה אייה עובדא דקטורת"**, כמה מעולה ויקר ונכבד מעשה הקטורת **"קמי קדשא בריך הוא"**, לפני הקב"ה, **"הוו נטלי כל מלה מנה"**, היו לוקחים כל מילה מזה, **"וסלקי לה עטרה על רישיהו"**, והיו עושים את זה עטרה על הראש, **"ככתרא דדהבא"**, כמו הכתר של הזהב שמניחים על הראש. **"ואי יכוין בה בכל יומא"**, ואם הוא מכוין בפרשת הקטורת בכל יום, **"אית לה חולקא טבא"**, יהיה לו חלק טוב, **"בהאי עלמא ובעלמא דאתי"**, בעולם הזה, ובעולם הבא, **"ויסתלק מותנא"**, ויסתלק גזירת מיתה ו'מגיפה', **"מנה ומעלמא"**, ממנו ומכל העולם, **"וישתיב מכל דינן דעלמא"**, והוא ניצל מכל הדינים והגזירות שיש בעולם, **"ומירנא דגיהנם"**, ומהעונש של גיהנום בעולם הבא. **"ויעוד אמרו"**, בספר הזהר הקדוש בראשית (מדרש הנעלם פר' וירא דף ק ע"א), ובעל המימרא שם הוא רבי כרוספדאי, **"בענין הקרבנות, דברית כרותה"**, כלומר הבטחה גמורה שאינה חוזרת, שכל מי שעוסק בסדר הקרבנות בבית הכנסת, **"דיאנון מלאכין"** שכל אלו המלאכים, **"דמדכרין חובה"**, שמזכירים את חובותיו של האדם בעולם הבא, **"לאבאשא לה"**, לקטרג עליו, **"לא יכלין למעבד ליה"**, לא יכולים לעשות לו ולדבר עליו, **"אלא טיבר"** אלא טוב בלבד, **"ויכלהו ידכרון לה לטב"**, וכולם יזכירו אותו

והיום שאין לנו קרבנות יש לנו תפלה (רבינו יונה אבות שם, ע' ברכות כו:). ואדם יראה אם התפלה שלו יכולה להיות מעמיד, או חלילה להיפך.. (וזה נושא בפני עצמו, לא נאריך בזה כעת).

12 להתכונן לקראת הימים הנוראים

עוד מעט סוף שנה. כבר חצי שנה עברה. וכמו שחצי שנה ראשונה זו - של תשמ"ה - כהרף עין עברה וחלפה, כך גם החצי השני עובר וחולף כהרף עין. הזמן 'טס' במהירות גדולה. (כל אחד יתבונן, לפני חצי שנה בימים הללו הייתי בהכנות של ערב ראש השנה, קניתי אתרוג 'לולב' וכו', וכבר צריכים להתחיל עם כל ההכנות של חג הפסח, מצות וכו'). וחיש קל נעמוד לדין ביום ראש השנה, והפיקח עיניו בראשו, שלא להתעורר בסוף, בשעת הצפצוף. גדולי עולם אמרו (ע' לרבינו ירוחם ממיר ז"ל בס' דעת חכמה ומוסר ח"ג מאמר עג בשם ר' איצ'לה בלאזר זצ"ל) שצריך להתכונן לקראת חודש אלול כבר מחודש שבט (אנחנו כבר באיחור..).

13 בזמן הזה תפלה ו'תורה' מועילים לכפרה במקום הקרבנות

בזמן הזה, שעדיין לא זכינו שנבנה בית המקדש, יש לנו 'חצי נחמה', שה'תפלה' שלו תועיל כ'קרבן', והלימוד 'תורה' שלו יועיל לו ל'כפרה'. בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה (ר"ה יח). כאשר יבנה בית המקדש יהיו אנשים שצריכים להביא 'עדרים' של 'קרבנות', 'עדר' של 'אשמות', ו'עדר' של 'חטאות' וכו'. יש לחקור אם יש בזה 'שותפות' או לא.. אבל בזמן שעדיין לא זכינו לבנות בית המקדש ולעבודת הקרבנות, אתה מכפר על כך ב'תורה' וב'תפלה' (וע' נפש החיים שעד ד פרק לא).

14 'הריעות' את מעשי וקיפחתי את פרנסתי

לטובה, יהיו 'מלצי יושר' בעדו. אשריו למי שקטיגורו נעשה סניגורו. מבקשים מה'קטיגור' 'יש לך משהו לומר עלי? תלונה או איזה טענה כנגדו?', והוא עונה להם: 'הוא טוב מאד, אני שמח במצוות ומשים טובים שלו, ומגיע לו ש"י עולמות!'. שאדם ידע איזה אוצר יקר הקב"ה נתן לנו ואדם מחמת חוסר שימת לב והתבוננות, מפסיד את המרגלית הזו.

אמירת פרשת הקטורת מסוגלת כנגד גזירת מיתה

מוסיף הפלא יועץ, **"ובעידנא דיארע מותנא בבני נשא קימא אתגור"**, בזמן שחלילה יש איזה גזירת מיתה על הציבור, איזה 'מגיפה' וכו', (ה' יעזור שלא יהיה), מה יעשו? **"וכרזא אעבר על כל חילא דשמיא"**, כרוז מוכרז בכל הרקיעים, **"דיאי יעלון בנהי בארעא"**, שאם יכנסו בניו של הקב"ה, עם ישראל, בעולם הזה, **"בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ויימרון ברעות נפשא ולב"**, ויאמרו בכוונת הלב, **"ענינא דקטרת בסמין"** הענין של קטורת הסמים, **"דיבטל מותנא מניהו"**, יבטל ויתבטל גזירת מיתה מעליהם.

ובאמת ידוע הענין הזה שהובא בקדמונים שכל פעם שהיה ח"ו איזה מגיפה ואיזה צרה היו מאד זהירות בעניינים של 'פרשת הקטורת', יש לימוד מיוחד שהיו עושים, ואומרים את 'פרשת הקטורת'. כי זה הבטחה של הזוהר הקדוש. כמו שהיה אצל אהרן, שהייתה מגיפה, ועל ידי הקטורת הוא הצליח לסלק את המגיפה. אין לנו 'קטורת' אבל יש לנו 'פרשת הקטורת', אבל על ידי שאדם יגיד אותה בהתבוננות ובכוונה, הוא יסלק ממנו ומהעולם גזירת מיתה, שאנחנו (לדאבונינא) רואים יום יום.

שלא לומר פרשיות הקרבנות ב'רפיון'

מוסיף הרב פלא יועץ, **"עין רואה גדול תועלת למוד הקרבנות וסדר פיטום הקטורת"**, כמה המעלה והרווח הגדול המגיע על ידי הלימוד של פרשת הקרבנות וסדר פיטום הקטורת, **"ואשריהם ישראל כולם לומדים פרשת הקרבנות וסדר פיטום הקטורת, וסדר המערכה ופרק איזהו מקומן"**, כך נהגו 'כולם' בדרור של הפלא יועץ, ואם יש מי שלא ידע, ילך אצל חכם שילמדוהו (וראה להלן בסמוך), **"ויש שקוראין כל פרשיות הקרבנות"**, בפרשת ויקרא ובפרשת צו.

שלוש פעמים בכל יום אומרים פיטום הקטורת. כאשר אדם אומר את זה ידע מה שמרוויח לעצמו, לכלל ישראל, לעולם הזה ולעולם שיבוא. שלא יאמר את זה ב'רפיון'. (יש בני אדם מקנאים, 'כמה טוב אם הייתי אשכנזי, הייתי מתחיל מנחה ב'אשרי', בלי כל ה'תוספות' של 'פרשת התמיד' ו'פרשת הקטורת' וכו'..). וכבר נדפס בסידורים השבח הזה של הזוהר הקדוש.

מעלת אמירת 'פרשת הקרבנות' ו'פיטום הקטורת' הוא בכוונת הלב דווקא

בסוף מסכת קידושין (פב:) יש ברייתא: תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר, מימי לא ראיתי צבי קיין, וארי סבל, ושועל חנוני, והם מתפרנסים שלא בצער, והם לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני, מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער, ואני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער? ! אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי. זה הסיבה שלבהמות מעולם לא חסר פרנסה, רק לאדם יש קושי בפרנסה, כי 'הריעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי', הסיבה שיש קיפוח של הפרנסה - כי הריעותי את מעשי.

למה אתה זוכר את ה'רישא' ולא את ה'סיפא'?

מספרים על חכם גדול ומפורסם, שבא אצלו פעם יהודי בשאלה הזו, אמר לו, 'כבוד הרב יעזור לי, כך וכך הענין, היתה לי פרנסה, ולרגל המצב, יוקר השערים' וגודל המסים' וכו', קיפחתי את פרנסתי, ואיני יודע מה לעשות'. אמר לו הרב, 'אני רוצה לשאול אותך שאלה אחת, למה אתה זוכר את ה'סיפא', את הסוף, ואתה לא זוכר את ה'רישא', את ההתחלה? !'. הוא לא הבין על מה הרב מדבר, איזה 'התחלה' ואיזה 'סוף'? ! פירשו לו, שכוונתו לדברי התנא במסכת קדושין 'כיון שהריעותי את מעשי, וקיפחתי את פרנסתי. אתה צועק על ה'סיפא' קיפחתי את פרנסתי. הפרנסה שלי נאבדה ממני. למה אתה זוכר רק את הסוף? ההתחלה אומרת 'כיון שהריעותי את מעשי', לכן, בגלל זה, קיפחתי את פרנסתי.

אדם צועק, 'ריבוננו של עולם הפרנסה שלי מקופחת, ואני 'מסכן' ו'דל' ו'רש' ואני צריך פרנסה? !. זה נכון. אמת ויציב. אבל למה את ה'רישא' אתה לא זוכר? למה אתה לא מבין שזה תלוי זה בזה? ! את זה האדם שוכח. הוא רואה מה שנח לו ומה שטוב לו לראות. ולא היא. הרי לא חשיב קודש אברך הוא דעביד דינא בלא דינא (ברכות ה:).

אלא שיש תנאי, "אבל דא עקא, דלשון הזהר הקדוש דייק וקאמר", הוזהר מדיקדק ואומר לנו, מתי המעלה של אמירת הקרבנות והקטורת? "ויכון בהו, ושויו לבה ורעותה בהו", צריך שיקרא בכוונה ובהתבוננות. "נראה שהקורא בלי כנות הלב לא ישיג התועליות הנוכחיים בזהר הקדוש". כל המעלות הללו, דוקא אם אומר בכוונה.

ללמוד את פרשיות הקרבנות

ולכן צריך "וראוי והגון להתחזק ללמוד סדר הקרבנות וסדר פיתום הקטורת בכוונה ורעותא דלבא, לעשות נחת רוח ליוצרנו המשלם שכר טוב לעושי רצונו". ועכשיו באים הפרשיות הללו, פרשת ויקרא כל הקרבנות, ישב וילמד את זה בהתבוננות עם פירוש רש"י, על כל מילה ומילה הוא מבאר ומפרש אותה ומביא דברי רבותינו, אפילו 'תנינוק', 'בין חמש למקרא' (אבות פ"ה משנה כא), כבר ביין הפסוקים על ידי דברי רש"י.

ללמוד את פרק 'איזהו מקומן'

בתפלת שחרית (כל אלה שמתפללים בלי דילוגים), כל יום אנחנו אומרים פרק 'איזהו מקומן', אנחנו 'אומרים' אבל לא 'מתבוננים' במה שאנחנו מוציאים מהפה. צריכים ללמוד את זה¹⁵. וזה לא לוקח הרבה זמן. צריך 'רצון', ואם יש את ה'רצון', האדם יוכל למצוא הרבה זמן¹⁶.

שהתפלה תהיה שלימה ולא 'חסרה' ו'מטושטשת'

רבינו הגדול ה'חפץ חיים' זצ"ל באחד הספרים שלו כותב משל נוקב (למתבונן זה דבר נורא), על אחד שהכריז שיש לו ספריה ענקית של אלפי ספרים, והוא מעוניין למכור אותה. (כל מה שיעג כל ימי חייו לאסוף ספרים, הגיע הזמן שהוא רוצה למכור אותם). בא קונה, אמר לו, 'אני רוצה לקנות, אבל אני רוצה לבדוק את הספרים, אני לא קונה סתם ספרים, אני צריך לבדוק כל ספר וספר, שהספר יהיה שלם ונקי שלא יהיו הוספות בצד (גליונות וכו')', ושלל היה בלוי וישרא פגמים, הביא אותו לבית שלו, באמת היה מלא בספריות מלאות ספרים 'מרישא ועד סיפא', התחיל לבדוק, שואל אותו: 'יש לך ש"ס בבלי' שלם?', אומר לו, 'חצי יש לי, חצי אין לי'. שואל אותו: 'תלמוד ירושלמי יש לך?', עונה לו: 'אין לי'. שואל אותו: 'מדרשים' מדרש רבה' ו'מדרש תנחומא' יש לך?', עונה לו: 'לא יודע מה זה...'. שואל אותו: 'רי"ף יש לך?', עונה לו: 'אין לי, יש לי חצי ש"ס בלי רי"ף...'. שואל אותו: 'מה כן יש לך?', ענה לו: 'הרבה סידורים'. אמר לו: 'גם סידורים אני קונה, בא נראה'. נכנס לחדר השני, כולו מלא סידורים. מוציא סידור ראשון, בהתחלה הכל יפה, אבל באמצע חסר חצי סידור. סידור שני מטושטש. סידור שלישי הוא לא בתכלית ההדפסה הטובה והראויה. וכן על זה הדרך. בקיצור נמרץ, אחרי שהוא ליקט מכל הספרים כולם, הוא מצא בקושי כמה ספרים, וכמה סידורים טובים. בעל הבית התפלא: 'בית מלא ספרים, ומה שיצא לך ממנו רק כמה עשרות ספרים? זה הכל? ! מה עם כל שאר הספרים? !'. אמר לו: 'כל אחד יש לו מום אחר, זה קרוע, חסר לו דפים, וזה מטושטש, וזה בלוי'.

והנמשל, זה האדם, כל ימיו הוא עסק במלאכת ה'הדפסה', (גם בשבת הוא מדפיס...), הוא 'מדפיס' חומשים וסידורים וגמרות וכו', כל מה

שהוא לומד. אבל השאלה היא איך הוא מדפיס. אדם שמתפלל בכוונה ותשומת לב, נמצא בידו עם הציבור בשעה שהוא מתפלל, הרי שה'הדפסה' טובה מאד, הסיפור מתחילתו ועד סופו שלם ולא חסר. (הוא לא מתחיל ב'הודו', אלא הוא מתחיל מהתחלה). אבל אם הוא מדפיס בלי שהוא מתבונן... זה דומה ל'דפוס' עובד לבדו (ה' ישמור מה שיצא... אף אחד לא מבין מה שכתוב...). אחר כך שואלים אותו בבית דין של מעלה: 'איפה ה'תלמוד בבלי' שלך?, איפה ה'רי"ף'?, איפה ה'ירושלמי'?. (אומר להם: 'אני ירושלמי' מה צריך עוד...), 'אני ירושלמי'... בודקים מה שהתפלל, מה שלמד, ובסוף זה נמצא חסר, פגום, מטושטש (רח"ל). לכן צריך ללמוד היטב את כל ה'תפלה', את כל פרשיות הקרבנות כמו שצריך.

מאה ברכות בכל יום - מדוע אינם מקדשות את האדם?

שמעתי מאחד מגדולי עולם מרן ראש הישיבה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל (ע' קול יהודה, וע"ע תפארת חיים בשיחת הגר"י צדקה עמוד יח, ובדברי רבינו שליט"א שם סוף עמוד עו והלאה), שאמר שיחה נוקבת, הוא דיבר על 'ברכות', ואמר כך (אני חוזר כמעט על המילים שלו בדיוק): 'פליאה בעיני, הרי אנחנו יהודים חרדים, מקיימים מה שכתוב בשולחן ערוך (סי' מו ס"ג), 'חייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות', ופשוט שכל אחד מאיתנו מברך מאה ברכות ויותר. תעשה חשבון, אדם במשך שנה כמה ברכות מברך? שלושים ושש אלף ברכות. היה האדם צריך להיות בסוף שנה מלאך. הרי הברכות האלה מקדשות את האדם. 'אשר קידשנו במצותיו'. ומה יוצא בסוף? אולי 'מלאך חבלה'.. למה? כיון שהברכות עפות מהפה שלו בלי התבוננות. 'זורק ברכה'. בלי התבוננות. (כך הוא אמר בשיחה כאן בירושלים). כל בעלי המוסר צעקו על זה. דע על מה אתה מברך, ולמי אתה מברך¹⁷.

עשה 'תענית דיבור' ארבעים יום..

ראיתי מעשה (ע' בס' דברי ישראל טיוב, ויקרא עמוד רפז) על חכם אחד שבא אצלו איזה יהודי פשוט, שהוא ראה מה שמובא בספרים הקדושים (ע' פרי עץ חיים שער הנהגת הלימוד פ"א, ושער ריה"ק דף י"א ע"ב) שמי שנוצר פיו, ששומר על הפה שלו מ'לפטפט' ולדבר ארבעים יום דברים בטלים, זוכה למדרגה הזו של 'רוח הקודש'. גם הוא רצה לזכות ל'רוח הקודש' (כולם רוצים.. להיות 'צופה עתידות', כל ליבו פתוח בחכמה ובתורה. זה דבר גדול). קיבל על עצמו תענית דיבור במשך ארבעים יום, שהוא ישב וישתוק ויזכה ל'רוח הקודש'. והתחיל לספור יום אחר יום, וצריך לתאר את יום השלושים ותשע שלו.. וליל ארבעים.. (מסתמא עשה 'תיקון כרת' באותו לילה.. הוא מצפה כבר ליום המחר שהוא יזכה ל'רוח הקודש'.. מאיזה כיון זה יגיע? 'רוח מערבית' או 'רוח צפונית' הוא לא יודע...), הגיע 'אשמורת הבוקר' ועדיין הוא לא זכה ל'רוח הקודש', הגיע שעת ה'מנחה', אין 'רוח הקודש' ואין 'ריח' של 'רוח הקודש'.. עד ששקעה החמה. עבר ארבעים יום שלמים ולא באה אליו אות 'רוח', 'רוח הקודש'.

והדבר הזה הכאיב את ליבו. ארבעים יום נצר את לשונו ולא דיבר כלום. (לפעמים יש 'לשון הרע' שה'שפתיים' של האדם 'מדגדות'.. 'אני

זאת שנים על גבי שנים ולא מבינים באמת מה שאומרים. וצריך כל אחד ללמוד את זה. זה לא קשה. ואם קשה לו, יבקש מ'בן תורה' תלמיד חכם שיסביר וילמד אותו. רבינו ה'חפץ חיים' ע"ה, היה מקהיל ב'ראדן' קהילות והיה מלמד אותם את פרק 'איזהו מקומן'.

¹⁶ **אם ילמד מוסר - יגלה שיש לו עוד הרבה זמן לעסוק התורה** וכבר הזכרתי המעשה על הגאון רבי ישראל סאלנט זצ"ל, שפעם בא אליו איזה יהודי, ואמר לו: 'כבוד הרב, אני מגדולי העשירים כאן בעיר הזו, עשיר מופלג, יש לי הרבה עסקים, 'בית חרושת' וכו', ויש לי בכל יום בסך הכל חצי שעה פנויה לתורה, ובאתי לשאול את הרב מה אני צריך ללמוד בחצי שעה הזו, 'שולחן ערוך', 'גמרא', 'משניות', 'זוהר', (התורה ארוכה), במה אני יעסוק? !'. אמר לו ר' ישראל: 'תלמד מוסר באותה חצי שעה, וכשתלמד מוסר באותה חצי שעה תראה שיש לך הרבה שעות פנויות!'.
¹⁷ יש אנשים שלא מבינים מה זה משנה, 'שהכל פוטר את הכל'.. סיפרו לי על אדם אחד, לפני שהיה הולך לישון היה מברך 'שהכל נהיה בדברו' והולך לישון, כי זה פוטר גם את 'קריאת שמע'.. שהרי משנה שלימה שנינו (ברכות מ). 'שהכל פוטר את הכל'. יש כאלה. אבל זה דוגמא קיצונית.

יש בני אדם שאומרים לך 'אין לי זמן', הזמן שלו תפוס, אבל במה?.. תראה להיכן הזמן שלך הולך? ! תנצל את הזמן שלך למה שצריך באמת.

¹⁵ יש אנשים שלא מבינים מה זה משנה, 'שהכל פוטר את הכל'.. סיפרו לי על אדם אחד, לפני שהיה הולך לישון היה מברך 'שהכל נהיה בדברו' והולך לישון, כי זה פוטר גם את 'קריאת שמע'.. שהרי משנה שלימה שנינו (ברכות מ). 'שהכל פוטר את הכל'. יש כאלה. אבל זה דוגמא קיצונית.

¹⁵ **כשמגיע לפרק 'איזהו מקומן' הוא מתבלבל..**

סיפר לי יהודי זקן ע"ה, (כאן מירושלים, היה אדם יקר): 'אני במשך שנות חיי, יותר משבעים שנה, למדתי כבר נוסח התפלה בעל פה, ואפילו של ימים טובים, אפילו תפלת מוסף של ראש השנה, אני יכול להתפלל בעל פה, היות שאני רגיל בתפלה כל כך הרבה שנים, אבל רק דבר אחד אני לא יודע בעל פה, פרק 'איזהו מקומן'.. כשאני מגיע לשם אני מאבד דיים ורגלים... 'צפונות' 'מערבית'.. 'שעירים הנשרפים', מה זה 'שעירים הנשרפים'? זה 'לחש' יש לחשים שאדם לוחש, אפילו אם הוא לא מבין את מה שהוא אומר, יש בזה איזה ענין. אבל זה לא 'לחש', זה פרק במסכת זבחים (פרק חמישי) שקבעו רבותינו בנוסח התפלה, כיון שיש בו אמירת הקרבנות וזה משמש כ'כפרה' (וכמו שנראה בהמשך בעזרת ה'), 'המורם מהם', מה זה 'המורם מהם'? 'תרומה'.. 'מפרישים תרומה' מה'בשר'.. איזה חסידים היו פעם.. אומר לך: 'אמרת 'איזהו מקומן של זבחים', וגם אני שואל 'איזהו מקומן של זבחים'...?'. הוא לא מבין בין ימינו לשמאלו.

ללמוד כדי להבין את מה שמתפלל

צריך להבין מה שמוציא מהפה, מה שמתפלל, יקח פירוש של רבינו עובדיה ברטנורא על מסכת זבחים (פ"ה), או 'סידור יעב"ץ', או משניות עם פירושים וביאורים, שאדם ילמד פעם אחת את הפרק הזה, ויבין מה שהוא אומר בכל בוקר, ועל ידי זה האמירה שלו תועיל לו כ'כפרה'. וזה לא רק בפרק 'איזהו מקומן', זה בכל ה'תפלה' שהיא כנגד הקרבנות (ברכות כו:), ב'פסוקי דזמרה' ועוד, לפעמים אומרים

מוכרח לדבר, כדי שיהיה שמחה וששון ליהודים... ואף על פי כן הוא כבש וחסם ונצר את פיו, ובסוף הוא לא זכה ל'רוח הקודש'.

הלך לאותו גדול, אמר לו, 'כבוד הרב, יש לי פליאה, מובא בספרים 'עצה' ו'סגולה' שמי שנוצר פיו ארבעים יום מלדבר דברים בטלים, זוכה ל'רוח הקודש', והנה אני עבדך הנאמן, ארבעים יום לא דיברתי 'לשון הרע' וליצנות, ושמרתי על הפה כמו שצריך, בשתיקה גמורה, (בהשגחת ה'בד"ץ'), ואף על פי כן לא זכיתי לא 'רוח' ולא 'ריח'... שאל אותו הרב, 'התפללת בארבעים יום הללו?', אמר לו: 'בודאי, התפללתי', שאל אותו: 'תהילים אמרת?', אמר לו: 'כן, בכל יום אמרתי כמה מזמורים, לפי מה שיכולתי והספקתי'. אמר לו הרב: 'זה הדברים בטלים שלך'!...

תפלה 'עבודת הלב'

תפלה צריכה להיות לא רק 'עבודת פה', אלא 'עבודת הלב', רבותינו אמרו (תענית ב.) 'איזו היא עבודה שבלב, הוי אומר זו תפלה, ה'לב' צריך לדבר. שלא יהיה ה'לב' שלו 'רדום', והפה שלו מדבר... ה'לב' שלו נמצא בעולמות אחרים... אם אתה 'מדבר' מה שמדבר, 'אומר' מה שאומר, אבל ה'ראש' שלך חושב על דברים אחרים, זה רק 'דיבור בעלמא'. יש לך 'דברים בטלים' גדול מזה? ! זה הענין של התפלה בכלל, ושל הקרבנות בפרט. שאדם ידע איך מתפללים, שלא יהיה ב'דיבור בעלמא' ב'קריאה בעלמא'. צריך להתבונן, לשים לב למה שמוציא מפיו. [וכדברי רבינו יהודה ז"ל בספר הכוזרי (מאמר ג' ס"ה) ויהיה לשון המתפלל מסכים עם המחשבה ולא יאמר תפלתו על דרך המנהג והטבע כמו הזרזיר והתוכי, אלא עם כל מילה מחשבה וכוונה בה, עיין שם כל דבריו היקרים].

'התפשטות הגשמיות'

מרן ע"ה בשלחן ערוך (סי' צח ס"א) כותב: 'כך היו עושים חסידים ואנשי מעשה, שהיו מתבודדים ומכוונים בתפלתם עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמות ולהתגברות כח השכלי, עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה'. שכל עניני הגוף בטלים, לא שרירין ולא קיימין. 'התפשטות הגשמיות' פירושו שהגוף שלו היה בטל, 'כמאן דליאת דמי', כל כולו קודש קדשים בשעת התפלה כשהוא עומד לפני ה' יתברך. זה לא נתפס בשכל שלנו, שלשה פעמים ביום מתקרבים למעלת הנבואה!¹⁸ אבל זה מחייב גם אותנו. את כולנו. הרי מרן ע"ה העתיק את זה ב'שלחן ערוך'. ופירושו של

דבר שזה שייך גם אלינו. לכל הפחות שאדם צריך לשאוף לזה. (יש כאלה שבתפלה יש להם 'התפשטות הרוחניות'.. כולו מצפה מתי תגמר התפלה.. כמה זה ארוך.. מרגיש 'עול'. וזה הבחינה לאדם, כמו שהזכרנו בתחילת השיעור היום - ראה בהערה ד').

מעשה בזה על מרן רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל

מובא בספרים על רבי יעקב אבוחצירא ע"ה, שכל תפלה ותפלה, שחרית מנחה וערבית, רק תפלת ה'עמידה' הייתה אורכת לו במשך שעה אחת. וכל כולו היה מונח בתפלה, לא שומע כלום, ממש 'התפשטות הגשמיות'. והיו שני 'סקרנים' שרצו לבדוק עד כמה הרב מכוין בתפלה, אמרו, 'בא נעשה בדיקה עד כמה הוא מרוכז, נבוא ונתקוטט לידו נעשה רעש, ונראה אם הוא יגיב ויתייחס, זה יהיה המבחן...'. וכך עשו, הרב התחיל להתפלל, ובאו שני הסקרנים האלה, והתחילו לצעוק אחד על השני, הראשון אמר, 'אתה כך', והשני אומר לו, 'וכן למר', וכו', עד שאחד הוציא 'אקדח' וירה כמה יריות בשמים, והם תוך כדי מסתכלים על הרב לראות אם הוא שומע או לא. אבל הרב ממשיך בתפלה ללא כל הפרעה. אחרי התפלה באו אליו, אמרו לו, 'מחילה כבוד הרב, שאנחנו תקף אותנו יצרנו, וכעסנו והרעשנו וירינו, ומסתמא הפרענו לרב בתפלה'. אמר להם הרב, 'אני לא יודע על מה אתם מדברים...'. כך זה היה התפלה שלו. (ויש כאלה להיפך, בשעת התפלה הוא נמצא עם כל השאר.. הוא 'מציץ' על פלוני, ו'חושב' על אלמוני...).

ה'איכות' של הלימוד בענייני הקרבנות

ומסיים ה'פלא יועץ', 'והאיש אשר חננו ה' להיות חלקו מיושבי בית המדרש, מה טוב ומה נעים שיקבע עיתים ללמוד בש"ס", בתלמוד, "או בהרמב"ם", בהלכות הללו, "בהלכות מעשה הקרבנות. כי עושה נחת רוח גדול ליוצרו יותר משאר לימודים", יש איכויות בדברים הללו, כל 'תורה' זה דבר יקר נכבד ונפלא, אבל הלימוד בפרשיות של הקרבנות עושה נחת רוח ליוצרו יותר משאר לימודים, "ועל כגון זה נאמר אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו" (ברכות יז.). ה' יזכנו, ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

שמבקש מהבורא ומקבל, הוא מקבל 'מנה הגונה', ייסורים קשים ביותר. ראה שהוא לא יכל לעמוד בייסורים הללו, אמר, 'יש לי עצה, אם בשולחן ערוך (שם) כתוב שכאשר מתפללים צריך להגיע למדרגה של התפשטות הגשמיות, שהגשמיות שלו בטלה, אם כן זה מה שאני אעשה, אני אעמוד להתפלל תפלת מנחה, וממילא אני אהיה במדרגה של התפשטות הגשמיות, ועד שאגמור את התפלה תעבור השעה הזו ואעבור הכל בשלום, ולא ארגיש בייסורים'. (שהרי ה'גוף' בטל, והנשמה לא מרגישה בייסורים). וכך היה. כיון שהתפלה שלו הייתה תפלה כמו שצריך. כל כולו היה מונח התפלה, עם התפשטות הגשמיות. זיע"א.

¹⁸ עומד להתפלל כדי לברוח מהייסורים..

מספרים על ה'יהודי הקדוש' מ'פשיסחא', רבי יעקב יצחק מפשיסחא זצ"ל, (מכמה סיבות קראו לו ה'יהודי הקדוש', ואחת הסיבות, לפי שהייתה לו חרדה נוראית מה' יתברך. כשהיה אומר 'ברוך אתה ה'.. או כשהיה מזכיר שם ה'וי"ה' באיזה פסוק, היו שיניו נוקשות זו בזו עד שנשרו כל שיניו. לכן תיארו אותו בתואר 'היהודי הקדוש'). שפעם אחת התפלל לקב"ה, 'ריבון העולמים, אמנם אנחנו אומרים בנוסח התפלה ביום הכיפורים 'ולא על ידי ייסורים רעים', רוצים 'מחילה' ו'כפרה' אבל לא על ידי ייסורים, כי זה מכאיב, מי יכול לעמוד בזה? אבל אני מבקש 'לשעה קלה', שיהיה לי תשובה ו'כפרה' על ידי ייסורים!', מבקש - מקבל. וקיבל, ייסורי תופת. אדם